

สรุปผลกระทบของการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของ ASEAN ต่อสินค้าและบริการไทย/ แนวทางการปรับตัว

รายการสินค้า	ผลกระทบ	
	บวก	ลบ/แนวทางการปรับตัว
ข้าว	- เพิ่มการส่งออกข้าว และขยายตลาดข้าวไทยในอาเซียนได้มากขึ้น	- ระวังข้าวคุณภาพปานกลาง-ต่ำ โดยเฉพาะจากเวียดนาม จะเข้ามาแข่งขันกับตลาดในประเทศ - ลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และสร้างภาพลักษณ์ข้าวไทยให้มีคุณภาพ
ถั่วเหลือง	- หากมีการนำเข้ากากถั่วเหลืองจากอาเซียนมากขึ้น ต้นทุนอาหารสัตว์จะลดลง	- อาจจะไม่กระทบ เนื่องจากไทย และกลุ่มประเทศอาเซียนพึ่งพาการนำเข้าจากแหล่งอื่น เช่น บราซิล สหรัฐอเมริกา และอาร์เจนตินา - ไทยต้องพัฒนาพันธุ์ปาล์มเพื่อลดต้นทุน
ปาล์มน้ำมัน	- ผู้บริโภคมีทางเลือกเพิ่มขึ้น	- ผลกระทบเกษตรกรและโรงสกัด/กลั่น เนื่องจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย เป็นผู้นำด้านการผลิต - ไทยต้องพัฒนาพันธุ์ปาล์มเพื่อลดต้นทุน
กาแฟและกาแฟสำเร็จรูป	- ผู้ประกอบการ/โรงงานแปรรูปสามารถนำเข้าวัตถุดิบผลิตกาแฟสำเร็จรูปได้มากขึ้น เนื่องจากความต้องการในประเทศมีมากกว่าปริมาณที่ผลิตได้เอง	- ผู้ปลูกกาแฟไทยจะได้รับผลกระทบจากเวียดนามซึ่งผลิตด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า และส่งออกรายใหญ่ของโลกในตลาดเมล็ดกาแฟดิบ (แต่ทั้งนี้ คุณภาพโดยรวมของกาแฟไทยดีกว่ากาแฟที่ผลิตจากเวียดนาม) - ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพการผลิต เพิ่มผลผลิต และลดต้นทุน
ชา	- ผู้ประกอบการสามารถสร้าง Product Network กับประเทศอินโดนีเซีย และเวียดนาม เพื่อพัฒนาการแปรรูปชาได้มากขึ้น	- เกษตรกรไทยจะประสบการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นจากอินโดนีเซีย และเวียดนาม - ให้ความรู้ด้านการเพาะปลูกและกระบวนการผลิต รวมถึงการเพิ่มความรู้ด้าน Packaging เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของไทย
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	- ขยายตลาดไปยังอาเซียนได้เพิ่มขึ้น - ต้นทุนการนำเข้าวัตถุดิบลดลง	- มีการพึ่งพาเส้นใยที่ใช้ในการผลิตจากภายนอก (ฝ้าย ไหม ลินิน ขนสัตว์ และป่าน เป็นต้น) - จำทำโครงการพัฒนาฝีมือแรงงานในเขตพื้นที่ที่ขาดแคลน และพิจารณาความเป็นไปได้ในการสร้างนิคมอุตสาหกรรมแถบชายแดน หรือในประเทศเพื่อนบ้าน
ไหม	- ผู้ประกอบการสามารถผลิตผ้า/เครื่องแต่งกายจากไหมได้ในราคาต้นทุนที่ต่ำลง แข่งขันได้มากขึ้น	- เกษตรกรไทยอาจจะต้องแข่งขันกับเส้นไหมนำเข้าของเวียดนาม - พิจารณาแนวทางการประกันราคาไหมดิบ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในประเทศ (ในกรณีที่ราคาขายของเกษตรกรไทย ถูกลดลงเท่ากับราคาตลาด)

รายการสินค้า	ผลกระทบ	
	บวก	ลบ/แนวทางการปรับตัว
ผลิตภัณฑ์ยานยนต์และชิ้นส่วน	<ul style="list-style-type: none"> - โอกาสในการส่งออกรถยนต์เพิ่มขึ้นจากต้นทุนที่ลดลง - เกิดการกระจายการผลิตในภูมิภาคอาเซียนเพิ่มมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการย้ายฐานการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนบางประเภทไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากมีความต้องการสูงและต้นทุนการผลิตต่ำกว่า - เพิ่ม R&D และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อต่อยอดเทคโนโลยีการผลิต
ผลิตภัณฑ์ยา	<ul style="list-style-type: none"> - โอกาสการขยายตลาดเวชภัณฑ์ไทยไปยัง ASEAN มีมากขึ้น หากสามารถยอมรับมาตรฐานร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้นทุนในการผลิตยาทั้งยาสามัญและยาแผนโบราณจะเพิ่มขึ้นจาก ACTD and GMP - โรงงานผลิตยาสามัญและยาแผนโบราณขนาดเล็กจะประสบปัญหาในการปรับปรุงการผลิตให้ได้มาตรฐาน PIC/S GMP - เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพของโรงงานผลิต วิจัยตำรับยาใหม่โดยใช้ทรัพยากรที่มีในประเทศ
ผลิตภัณฑ์ประมง	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับประโยชน์จากต้นทุนการนำเข้าที่ลดลง เนื่องจากไทยนำเข้าวัตถุดิบเพื่อแปรรูปจากอาเซียน อาทิ มาเลเซีย พม่า และอินโดนีเซีย 	<ul style="list-style-type: none"> - อาจได้รับผลกระทบจากประเทศอินโดนีเซียและพม่า หากผู้ประกอบการย้ายฐานไปยังแหล่งวัตถุดิบ
เครื่องใช้ไฟฟ้า	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าของไทยแข่งขันได้มากขึ้น (TV เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น และเตาไมโครเวฟ) เนื่องจากวัตถุดิบบางส่วนนำเข้าจากประเทศอาเซียน โดยเฉพาะมาเลเซีย 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้นทุนการผลิตอาจเพิ่มสูงขึ้น ในกรณีปรับมาตรฐานให้สอดคล้องร่วมกันในอาเซียน - ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพการผลิต เพิ่มผลผลิต และลดต้นทุน
ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง	<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศไทยสามารถขยายตลาดเครื่องสำอางไปยังอาเซียนได้มากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ผลิตอาจย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอาเซียนอื่นที่ตลาดใหญ่กว่า เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น เนื่องจากผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางทุกชนิดเป็นสินค้าควบคุม - ต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจะเพิ่มขึ้นมากจากการปรับปรุงการผลิตให้ได้มาตรฐาน GMP - เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพของโรงงานผลิต การพัฒนาคุณภาพให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้เครื่องสำอางไทย และการสร้างตราสินค้าเพื่อสร้างเอกลักษณ์

รายการสินค้า	ผลกระทบ	
	บวก	ลบ/แนวทางการปรับตัว
บริการเกี่ยวกับสุขภาพมนุษย์ เช่น โรงพยาบาล แพทย์ และทันตแพทย์	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถพัฒนาให้ไทยเป็น Medical Hub of Asia และเป็นฐานสร้างงาน เพิ่มรายได้เข้าสู่ประเทศ - ได้ประโยชน์จากความหลากหลายของผู้ให้บริการ ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง ต่อผู้ให้บริการไทยได้มากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดความเหลื่อมล้ำและปัญหาการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพระหว่างคนไทยในประเทศกับผู้ใช้บริการจากอาเซียนอื่น - เกิดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ ในกรณีที่ชาวไทยเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ - เพิ่มจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ และบุคลากรสนับสนุน เพื่อรองรับกับความต้องการของประเทศ
สัตวแพทย์ ทั้งสำหรับสัตว์เลี้ยง และสัตวแพทย์สำหรับสัตว์อื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ได้ประโยชน์จากความหลากหลายของผู้ให้บริการ ที่อาจมีความชำนาญเฉพาะทาง - ขยายโอกาสการให้บริการแก่ตลาดในอาเซียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การเดินทางไปใช้บริการของชาวไทยในอาเซียนมีมากขึ้น - สร้างความรู้ความเข้าใจให้สัตวแพทย์ไทยในการรุกตลาดอาเซียน โดยเฉพาะ CLMV
บริการทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการเป็น Medical Hub of Asia และเป็นฐานสร้างงานและรายได้เข้าสู่ประเทศ - คนไทยได้ประโยชน์จากความหลากหลายของบริการต่างชาติที่อาจแตกต่างจากผู้ให้บริการไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดความเหลื่อมล้ำและปัญหาการเข้าถึงบริการสุขภาพระหว่างคนไทยในประเทศ - สนับสนุนการเชื่อมโยงบริการสุขภาพกับธุรกิจท่องเที่ยว “Medical Holiday/Vacation Packages”
บริการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการติดตั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจุบันยังไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้บริการในอาเซียน เนื่องจากสาขาบริการดังกล่าวถูกควบคุมทิศทาง โดยบรรษัทข้ามชาติที่ไม่ใช่สัญชาติอาเซียน ซึ่งแนวโน้มในอนาคตจะเป็นเช่นนี้ต่อไป (ยกเว้นจีนและอินเดียที่จะมีบทบาท มากขึ้นจากการพัฒนาผ่านธุรกิจประเภท Open Source) 	
บริการดำเนินการด้านซอฟต์แวร์ (ยกเว้นบริการออกแบบและพัฒนาโปรแกรม)		
บริการออกแบบและพัฒนาโปรแกรม	<ul style="list-style-type: none"> - ไทยมีโอกาสไปลงทุนในประเทศอาเซียนอื่นๆ (ยกเว้นสิงคโปร์และมาเลเซีย) โดยเฉพาะอินโดนีเซีย 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบการไทยจะเผชิญกับการแข่งขันของธุรกิจสิงคโปร์และมาเลเซียที่เข้ามาให้บริการในประเทศเพิ่มมากขึ้น - ขยายตลาด/การลงทุนไปต่างประเทศ โดยสร้างพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศ
บริการคอมพิวเตอร์อื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - คนไทยมีทางเลือกในการใช้บริการด้านคอมพิวเตอร์ในอาเซียนเพิ่มมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบการไทยจะเผชิญความเสี่ยงในการเข้ามาแข่งขันของสิงคโปร์เพิ่มขึ้น - พัฒนาฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรม IT

ที่มา: รายงานการศึกษาศักยภาพของไทยไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระยะที่ 1 (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ 2553)

รายงานการศึกษาดำเนินนโยบายส่งเสริมการผลิตและใช้สินค้าไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ 2548)

สรุปและรวบรวมโดย: กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจการค้า สำนักงานยุทธศาสตร์การพาณิชย์ (กุมภาพันธ์ 2553)